

ประเพณีประดิษฐ์ กับ การเปลี่ยนแปลงที่หัวหิน¹

Invented Tradition and Hua-hin Changing

ฉนวนวรรณ นิธิพานันท์²
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ประเพณีประดิษฐ์กับการเปลี่ยนแปลงที่หัวหิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องประเพณีประดิษฐ์ในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมว่ามืองค์ประกอบและกระบวนการในการประกอบสร้างอย่างไร โดยทำการศึกษาความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงของเมืองหัวหินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมกับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทุนที่เป็นชนชั้นกลางนั้นเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่หัวหิน อันจะพบเห็นได้จากการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์ (Man-made) ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยกลุ่มทุนของชนชั้นกลาง ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่ระบอบประชาธิปไตยในปีพ.ศ.2475นั้นเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ก่อให้เกิด 1.การเคลื่อนย้ายศูนย์กลางอำนาจจากชนชั้นสูง(พระมหากษัตริย์) มาสู่ชนชั้นผู้นำ (นายกรัฐมนตรี) ศูนย์กลางอำนาจที่เปลี่ยนไปเช่นนี้ได้ก่อให้เกิดอำนาจและการต่อรองรวมไปถึงผลประโยชน์อย่างมหาศาลต่อกลุ่มทางการเมืองจนท้ายที่สุดแล้วก็นำไปสู่ธุรกิจการเมืองในที่สุด 2.ชนชั้นกลางที่เป็นกลุ่มทุนเริ่มมีอิทธิพลและมีบทบาทมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของโครงการต่างๆ มากมายทั้งในเรื่องของที่อยู่อาศัยและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และ 3.การเปลี่ยนแปลงทั้งสองประการดังกล่าวได้ทำให้

¹ บทความดังกล่าวดัดแปลงมาจากดัชนีพนธ์เรื่อง ประเพณีประดิษฐ์จากหัวหินสู่เพลินวาน: ศึกษาการประกอบสร้าง เพลินวาน อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ งานชิ้นนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำดัชนีพนธ์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปี 2556

หัวหินเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเมืองตากอากาศมาสู่เมืองท่องเที่ยว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เองทำให้บริบทต่างๆที่เคยมีความสำคัญในอดีตที่ผ่านมาของหัวหินค่อยๆ ถูกกลืนและจางหายไปในที่สุด นอกจากนี้ประเพณีประติษฐ์ที่ถูกสร้างขึ้นนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดึงดูดและก่อให้เกิดกระแสจนทำให้หัวหินกลายมาเป็นเมืองท่องเที่ยวเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต และประเพณีประติษฐ์ยังได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำหน้าที่ผลิตสร้างความแปลกใหม่ รวมไปถึง สร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนหัวหิน

คำสำคัญ: ประเพณีประติษฐ์ แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์ ชนชั้นกลาง

Abstract

This article has studied the concept of Invented Tradition with the purpose of understanding the phenomena that happen in Hua-hin and explain how the tourists Man-made were constructed. The historical approach was used for studying Hua-hin from past till nowadays. The methodology was conducted by document and field research with the technique of Observation and Interview. However, the results of this research indicate that the middle class of capitalism have the important role of Hua-hin Changing. As found it from the tourists Man-made were created many places during the past decade (2003-2013). By the way, all of that places were created by middle class of capitalism. However, since Thailand had changed the regime from absolute monarchy to Democracy within the year 1932 that occur 3 main turning points. 1. The center of power by Elite Group (Royal) move to Supreme of Government (Prime minister). This changing has leaded to the power of negotiation and finally to political interest. 2. The middle class of capitalism have more roles and power as seen from the growth of many projects in property and tourism investment 3. All of reasons above make Hua-hin

change from resort town to scenery town. The reasons of changing that make the important land mark in history have faded away. Nowadays, Invented Tradition was created for attraction and fever in order to prepare for changing in the future. Finally, Invented Tradition was applied by the middle class of capitalism for creating, interesting, attracting to the tourists to Hua-hin.

Key words: Invented Tradition, Tourist Man-made, Sign, Myth, Middle Class

บทนำ

คำว่า Invented Tradition หรือ ประเพณีประดิษฐ์ เป็นคำที่เริ่มปรากฏขึ้นในงานศึกษาของ อีริค ฮอบส์บอว์ม (Eric Hobsbawm) และ เทอร์เรนซ์ เรนเจอร์ (Terrance Ranger) ที่ชื่อว่า The Invention of Tradition โดย ฮอบส์บอว์ม (Hobsbawm) มอง ประเพณีประดิษฐ์ ว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมที่ถูกถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของกฎระเบียบและข้อปฏิบัติ (Set of Practices) เช่น ศาสนา ความเชื่อ พิธีกรรม เรื่องเล่า ตำนาน คติชน ประวัติศาสตร์และสัญลักษณ์ต่างๆ หรือที่รวมเรียกว่า วัตถุดิบโบราณ (Ancient Material)¹ โดยมีความเด่นชัดในแง่ของการพยายามอ้างอิง อดีต ของสังคมแล้วนำมาสร้างเป็น ประเพณีประดิษฐ์จนเกิดการปฏิบัติซ้ำ (Repetition) การปฏิบัติอย่างเป็นทางการ (Formalization) และปฏิบัติอย่างมีพิธีการ (Ritualization) ด้วยการอ้างอิงที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนเป็นที่ยอมรับโดยปริยาย (Automatically Implies) เพื่อรับใช้สถานการณ์ทาง เศรษฐกิจ สังคมการเมือง ในช่วงเวลาที่กำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง (Eric Hobsbawm, 1983: 1)

¹ คำว่าวัตถุดิบโบราณ (ancient material) เป็นคำที่ผู้เขียนใช้เรียกแทนสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น เช่น ประเพณี ความเชื่อ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ คำนี้จึงมีความหมายที่แตกต่างจากคำว่า วัตถุโบราณ หรือ โบราณวัตถุ

ทั้งนี้แนวทางการศึกษาเรื่องประเพณีประติษฐ์ของฮอบส์บอร์มเป็นการศึกษาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ในยุโรปและประเทศอาณานิคมของยุโรปเพื่อตอบรับการจัดระเบียบโลกใหม่หลังจากที่ประเทศเจ้าอาณานิคมได้แผ่ขยายการสร้างอาณานิคมไปทั่ว ครั้นเมื่อประเพณีประติษฐ์ได้แผ่ขยายตัวไปทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นด้วยกลไกของระบบอาณานิคมเองหรือด้วยความต้องการที่จะเลียนแบบศูนย์กลางอำนาจก็ตาม แต่แนวคิด ประเพณีประติษฐ์ นั้นก็ยังปรากฏให้เห็นในดินแดนที่ไม่ได้เป็นอาณานิคมด้วยเช่นกัน เช่น ที่ประเทศญี่ปุ่น ในเรื่องของกรสร้างสถาบันกษัตริย์ให้ยิ่งใหญ่เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่น โดยหาหนทางให้ผู้คนเข้ามามีบทบาทในการสร้างประเทศร่วมกันผ่านพิธีกรรมใหม่ๆ ที่ก่อนหน้านี้ผู้ปกครองญี่ปุ่นแยกกับประชาชนอย่างเด็ดขาด โดยที่ผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือข้องแวะกับคนธรรมดาสามัญ แต่การขยายตัวของอำนาจรัฐส่วนกลางก็จำเป็นต้องทำให้ส่วนต่างๆ ที่อยู่ในาณาเขตอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน โดยการเชื่อมโยงและรวบอำนาจนั้นกระทำผ่าน ประเพณีประติษฐ์ เช่น การเชื่อมโยงความคิดเรื่องดินแดนอาทิตย์อุทัย ดอกเบญจมาศ เข้ากับความเป็นญี่ปุ่น ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่สิบเก้า (ธนธ วงศ์ยายนาวา, 2556: 279)

สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแนวคิดประเพณีประติษฐ์ได้แผ่ขยายวงกว้างโดยไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ประเทศเจ้าอาณานิคมหรือประเทศที่ตกอยู่ภายใต้อาณานิคมเท่านั้น ประเทศที่อยู่นอกกลไกของระบบอาณานิคมเองก็ยังได้รับอิทธิพลของประเพณีประติษฐ์เช่นกัน ทั้งนี้หลังจากความเป็นเจ้าอาณานิคมเริ่มจางหายไป รัฐต่างๆ ได้รับความอิสระมากขึ้น การนำประเพณีประติษฐ์มาใช้สร้างเป็นกลไกในการต่อสู้กับผู้รุกรานดังเช่นในอดีตเริ่มก็เริ่มที่จะแปรเปลี่ยนไป ประเพณีประติษฐ์ที่เกิดขึ้นยังคงหลงเหลือเป็นเพียงแนวคิด รูปแบบ และ เป้าหมาย ดังนั้นการนำประเพณีประติษฐ์มาใช้ในปัจจุบันนั้นอาจจะไม่ใช่เป็นการต่อสู้กับผู้รุกรานหรือเป็นการสร้างอำนาจจากเจ้าอาณานิคมเพียงเท่านั้น แต่ประเพณีประติษฐ์ยังสามารถที่จะนำมาสร้างคำอธิบายปรากฏการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นในความหมาย

ที่แตกต่างไปจากความหมายเดิมที่ปรากฏอยู่ โดยในบทความชิ้นนี้ผู้เขียนจะนำแนวคิดเรื่องประเพณีประติษฐมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่หัวหินเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นว่า แนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร และแนวคิดดังกล่าวมีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง

เนื้อหา

ประเพณีประติษฐ เป็นแนวคิดที่ถูกศึกษาเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคมตั้งแต่สมัยปลายศตวรรษที่ 19 โดยแนวคิดดังกล่าว ฮอบส์บอว์ม มองว่า ประเพณีประติษฐมักถูกสร้างโดยชนชั้นนำหรือชนชั้นสูงแต่เพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวเริ่มที่จะมีการโต้แย้งจากนักวิชาการผ่านบทความหลายชิ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า ประเพณีประติษฐไม่ได้ถูกสร้างจากชนชั้นสูงเพียงอย่างเดียว แต่สามารถสร้างจากชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่าได้เช่นกัน ข้อถกเถียงหรือข้อโต้แย้งดังกล่าวของ Andrew Buckser (1998) ได้ชี้ให้เห็นถึงความพยายามต่อสู้กับภัยคุกคามที่มาจากสังคมโลกสมัยใหม่ของชุมชนท้องถิ่นในหมู่เกาะแห่งหนึ่งที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศเดนมาร์ก ด้วยการนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีที่ชาวลัทธิล่าอาณานิคม มองว่าเก่าและล้าสมัย มาประติษฐเป็นอาวุธในการต่อสู้ กับศัตรูหรือผู้รุกราน ซึ่งก็ไม่ต่างอะไรกับการที่ชาวยิวที่หนีสงครามจากนาซีที่ต้องการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อรักษาความอยู่รอดท่ามกลางการดำรงชีพในสังคมใหม่ในประเทศเดนมาร์ก งานดังกล่าวของ Buckser เป็นการชี้ให้เห็นถึง กลุ่มของผู้ที่อยู่ได้อำนาจ ได้เสนอทางเลือกต่อสังคมตนเองที่กำลังจะถูกทำลายล้าง(Subvert) ด้วยการนำอดีตมาประติษฐเป็นกิจกรรมทางเลือกของกระบวนการทางการเมืองเพื่อต่อต้านลัทธิการล่าอาณานิคม (Andrew Buckser, 1998: 258)

เช่นเดียวกับงานของ Charles L. Briggs (1996) ที่ศึกษาถึงการสร้างวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ Waro ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของเวเนซุเอลา โดยในงานของ Briggs มีข้อเสนอว่า แท้จริงแล้วคนท้องถิ่นหรือผู้ที่ตกอยู่ใต้อำนาจของรัฐก็มีสิทธิที่จะสร้าง ประเพณีประติษฐ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองให้กับกลุ่มของตนด้วย ดังเช่นกรณีที่ชาวลัทธิล่าอาณานิคมนำแนวคิดแบ่งเขตแดนมาใช้กับชน

พื้นเมืองเผ่าต่างๆ เพื่อมุ่งหวังให้เป็นพรมแดนประเทศที่ชัดเจนและแยกขาดจากกัน นั้นไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนเผ่าหากยังบานปลายถึง คนขาว จนทำให้คนพื้นเมืองพยายามรื้อฟื้นอัตลักษณ์ของชนเผ่า (Tribal Identities) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องความเป็นกลุ่มตนเมื่อต้องเผชิญกับการถูกกลืนรอนสิทธิ ทางอาณาเขตจากคนขาวและกลุ่มคนที่ถกเถียงด้วยตัวเอง (Terrence Ranger, 1983: 249) ซึ่งลักษณะดังกล่าว Selina Chan (1998) ก็มีมุมมองที่คล้ายกันว่า ประเพณี ประดิษฐ์ มักกลายเป็นอาวุธที่สะท้อนออกมาจากการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มคน ถังถื่นเพื่อใช้ในการต่อสู้หรือปกป้องตนเอง ดังนั้นในมุมมองกล่าวประเพณีประดิษฐ์ จึงเป็นเรื่องราวของการที่สมาชิกในสังคมพยายามตีความประวัติศาสตร์ให้เกิดความ ต่อเนื่อง เพื่อที่คนท้องถิ่นจะได้นำไปใช้ต่อรองให้สังคมของตนสามารถดำรงอยู่ได้ ในโลกสมัยใหม่

อย่างไรก็ตามในทรรศนะของผู้เขียนมองว่า ประเพณีประดิษฐ์ ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนอยู่สองกลุ่มคือ กลุ่มผู้ที่มิอำนาจที่เหนือกว่า (ผู้รุกราน) และกลุ่มผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ (ผู้ถูกรุกราน) ซึ่งต่างฝ่ายได้ดำเนินการไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวคือ ผู้รุกรานต้องการมีอำนาจเพื่อครอบครองในพื้นที่ หรือดินแดนที่ต้องการ ในขณะที่ผู้ถูกรุกรานก็ทำการปกป้องเพื่อประโยชน์ของตนเอง และไม่ต้องการถูกครอบครอง ดังนั้นผลประโยชน์หรืออำนาจในการต่อรองที่เกิดขึ้น จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในเรื่องของประเพณีประดิษฐ์ แต่ทว่าการต่อสู้ดังกล่าวอาจจะ ไม่ได้เกิดจากกลุ่มคนเพียง 2 กลุ่มเท่านั้น ยังมีกลุ่มอื่นๆ ที่พยายามจะสอดแทรกเข้ามาเพื่อแบ่งแย่งผลประโยชน์ระหว่างทั้งสองกลุ่มนี้อีกเช่นกัน กลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นน่าสนใจและน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกลุ่มต่างๆ นี้เป็นกลุ่มที่ ฮอบส์บอม ไม่ได้กล่าวถึงในงานศึกษา โดย ฮอบส์บอม กล่าวเพียงว่า ประเพณีประดิษฐ์ เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นถึงการนำประวัติศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือ ในการสร้างความชอบธรรม หรือเป็นตัวสมานความสัมพันธ์ (Action and Cement of Group) ให้กับกลุ่มหรือสังคมตน ในขณะที่เดียวกันก็สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น ในความสัมพันธ์ดังกล่าวได้เช่นกัน (Eric Hobsbawm, 1983: 12)

ข้อถกเถียงในงานศึกษาวิจัยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง ประเพณีประติษฐ์ในแง่มุมต่างๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ประเพณีประติษฐ์ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่งที่ก่อตัวขึ้นจากการทับถมของสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของทางวัฒนธรรม รวมไปถึงเรื่องราวต่างๆ ทางประวัติศาสตร์และข้อปฏิบัติต่างๆ ทางสังคมมาสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในบางอย่าง เช่น การใช้เป็นเครื่องมือเพื่อต่อสู้กับผู้รุกรานหรือการใช้เพื่อประโยชน์บางประการทางสังคม อันหมายรวมไปถึงทาง เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนั้น ประเพณีประติษฐ์จึงเป็นภาพสะท้อนของสังคมในช่วงเวลานั้นได้ระดับหนึ่ง ภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงชุดความหมายที่อธิบายได้เพียงเหตุการณ์ทางสังคมในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้ชุดความรู้ดังกล่าวจะสามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่หัวหินได้อย่างไรนั้นเป็นประเด็นที่ผู้เขียนจะนำเสนอ ดังนี้

“หัวหิน” พื้นที่ของการประติษฐ์

หัวหินเป็นพื้นที่ที่ได้รับความนิยมาตั้งแต่สมัยอดีต จากบันทึกของราชการในสมัยรัชกาลที่ 7 ปี พ.ศ. 2470 ชาวพระนครและชาวต่างชาดลงมาเที่ยวหัวหินมากถึง 10,000 คน และในปี พ.ศ. 2471 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นถึง 30,000 คน ซึ่งในสมัยนั้นประชากรในพระนครยังมีจำนวนไม่มากจำนวนตัวเลขที่มากถึง 30,000 คนนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความเฟื่องฟูของหัวหิน(สุกัญญา ไชยภาสี, 2551: 98) สิ่งที่เกิดขึ้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความนิยมของหัวหินในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีการก่อสร้างสถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอันได้แก่ การสร้างพระราชวังไกลกังวล การสร้างสนามกอล์ฟ การสร้างโรงแรมหัวหิน และการสร้างตลาดจัดรถไฟไซย สถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญเหล่านี้เป็นสิ่งที่ เป็นเครื่องยืนยันอย่างหนึ่งได้ว่า พื้นที่ของหัวหินผ่านการประติษฐ์มาแล้วครั้งหนึ่ง (ซึ่งเป็นการประติษฐ์ที่เกิดขึ้นโดยชนชั้นสูง) นอกจากนี้การประติษฐ์ที่เกิดขึ้นที่หัวหินไม่ได้หยุดลงเพียงแค่การสร้างสถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญเพียงเท่านั้น ในช่วงเวลาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจนพ.ศ. 2475 จนถึงปี พ.ศ. 2500 พื้นที่ของหัวหินได้ถูก

สร้างให้เป็นพื้นที่ทางด้านการพักผ่อนและท่องเที่ยว ดังนั้นจึงทำให้พื้นที่ของหัวหินเกิดเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวขึ้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าสังคมไทย ได้พยายามที่จะเปิดรับวัฒนธรรมบางอย่างของชาติตะวันตกเข้ามาสู่ประเทศไทย เช่น ที่โรงแรมหัวหิน มีบริการอาหารเช้า(Breakfast) มีการทำห้องเก็บเหล้าไวน์ได้พื้น (Wine cellar) และมีการจ้างผู้ชำนาญการชาวต่างประเทศเข้ามาเป็นผู้ฝึกสอนด้านการบริหาร การบริการ และการอาหารแก่เจ้าหน้าที่ของ กรมรถไฟหลวง (สรคัลย์ แพ่งสภา, 2545: 40) ซึ่งจะต่างกับการประดิษฐ์ในสมัยของท่านผู้นำ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่มีนโยบายสำคัญในการสร้างชาติด้วยลัทธิชาตินิยมโดยมีการวางเป้าหมายเพื่อที่จะปลูกฝังให้ประชาชนชาวไทยเป็นผู้มี “วัฒนธรรมดี มีศีลธรรมดี มีอนามัยดี มีการแต่งกายเรียบร้อย มีที่พักอาศัยดี และมีที่ทำมาหากินดี” กล่าวคือในยุคท่านผู้นำ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นี้จะเน้นการแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยเมื่อปรากฏตัวในที่ชุมนุมหรือสาธารณชน โดยกำหนดการแต่งกายและทรงผมแบบใหม่ โดยสุภาพสตรีในยุคนี้แต่งกายด้วยกระโปรงกับเสื้อเข้าชุดและมีการสวมมาลาที่ศีรษะเพื่อเพิ่มความงดงาม ส่วนสุภาพบุรุษชั้นสูงก็มีเสื้อนอก เสื้อในครบชุด และสวมมาลากันทุกท่าน (สุกัญญา ไชยภาสี, 2551: 107) ซึ่งภาพต่างๆ เหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นผ่านงานประพันธ์ของ ป. อินทรปาลิต ในนิยายเรื่อง พล นิกร กิมหงวน ที่มี ชื่อตอนว่า “มนตรีกหัวหิน”

สิ่งที่ได้กล่าวถึงมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ของหัวหินเองผ่านการประดิษฐ์มาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือครั้งแรกเป็นการประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นโดยชนชั้นสูง ครั้งต่อมาเป็นการประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นโดยชนชั้นผู้นำ ทั้งนี้การประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นทั้งสองครั้งดังกล่าวนอกจากจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพื้นที่และวัฒนธรรมแล้ว การประดิษฐ์ดังกล่าวยังสะท้อนมุมมองในเรื่องของ อำนาจ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประเด็นเรื่องอำนาจ ไม่ได้เป็นประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นแต่เป็นประเด็นที่ ฮอบส์บอว์ม ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากความแตกต่างทางชนชั้น (ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดมาร์กซ์) ของเจ้าอาณานิคมกับชนชั้นที่ถูกปกครอง ประเด็นเรื่องของอำนาจ ดังกล่าวอธิบายผ่านงานชิ้นนี้ได้ว่า การเคลื่อนตัวออกจากศูนย์กลางของอำนาจจากชนชั้นสูงหลังการเปลี่ยนผ่านจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่ระบอบ

ประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 นั้น เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้เกิด **หนึ่ง** การเคลื่อนย้ายศูนย์กลางอำนาจจากชนชั้นสูง (พระมหากษัตริย์) มาสู่ชนชั้นผู้นำ (นายกรัฐมนตรี) ศูนย์กลางอำนาจที่เปลี่ยนไปเช่นนี้ก่อให้เกิดอำนาจและการต่อรองรวมไปถึงผลประโยชน์อย่างมหาศาลต่อกลุ่มทางการเมืองจนท้ายที่สุดแล้วก็นำไปสู่ธุรกิจการเมืองในที่สุด

สอง ชนชั้นกลางที่เป็นกลุ่มทุนที่เดิมไม่ค่อยจะมีบทบาทมากนักในพื้นที่ของหัวหิน ก็เริ่มที่จะมีอิทธิพลมีบทบาทและมีอำนาจมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของโครงการต่างๆ มากมายทั้งในเรื่องของที่อยู่อาศัยและการลงทุนด้านการท่องเที่ยวซึ่งเจ้าของโครงการส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางแทบทั้งสิ้น การเพิ่มขึ้นการลงทุนทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ได้ส่งผลให้ หัวหินเปลี่ยนแปลงจากเมืองตากอากาศมาสู่เมืองท่องเที่ยว กล่าวคือจากเดิมหัวหินเป็นเพียงพื้นที่สำหรับตากอากาศและพักผ่อนแต่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) พื้นที่หัวหินกลับมีร้านค้า โรงแรม และสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ (เช่น เฟลีนวาน ตลาดน้ำหัวหิน เวนิเซีย) เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เองทำให้บริบทต่างๆ ที่เคยมีความสำคัญ เช่น ไฮเต็ลหัวหิน สนามกอล์ฟหัวหิน รวมทั้งอดีตต่างๆ ที่ผ่านมาของหัวหินค่อยๆ ถูกกลบเลือนและจางหายไป เมื่อศูนย์กลางอำนาจที่เปลี่ยนผ่านจากชนชั้นผู้มีอำนาจมาสู่ชนชั้นกลางและกลุ่มทุนแล้วจึงทำให้ หัวหิน กลายสภาพมาเป็นเมืองที่มีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา ดังจะพบเห็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบประติษฐ์ที่เปิดใหม่อยู่ตลอด ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นที่หัวหินในเวลานี้จึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่เรื่องของ ประเพณีประติษฐ์เท่านั้น แต่จะเป็นการสร้างพื้นที่แบบสร้างสรรค์(created) และมีความแปลกใหม่เป็นการผสมผสานเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ขึ้นมา เช่น ชานโดรีนี เวนิเซีย สวิสฟาร์ม เป็นต้น ดังนั้นความเป็นไปที่เกิดขึ้นที่หัวหินจึงเป็นสิ่งที่คาดเดาได้ยากมากว่าจะเป็นไปในทิศทางใด

จากแนวคิดประเพณีประดิษฐ์สู่ การประดิษฐ์แบบผสมผสาน

การประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นที่ หัวหิน ในทศวรรษที่ผ่านมา(พ.ศ. 2547-2557) กล่าวได้ว่าเป็นการประดิษฐ์แบบผสมผสาน(Articulate) และหลอมรวมในบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวขยายความเพิ่มเติมได้ว่าพื้นที่ของการประดิษฐ์เหล่านี้มาจากการมาจากการหลอมรวมกันระหว่าง ความเป็นโลก(global) และความเป็นท้องถิ่น(Local) ซึ่งการผนวกรวมดังกล่าวนั้นได้อาศัยความเป็นไทย และประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในพื้นที่ของหัวหินเป็นส่วนผสมเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้น เรื่องราวและความเป็นมาต่างๆ มักจะถูกหยิบยกขึ้นมาแล้วนำมาใช้ในการประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ ดังเช่น เพลินวาน² พื้นที่ที่เราเดินเข้ามาแล้วเหมือนกับเราหลุดเข้ามาอีกโลกหนึ่ง³ การ สร้างสรรค์ (Created) นั้นหาใช่เพียงแค่การประดิษฐ์ อดีตให้เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังจำต้องสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ และใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นตามมาด้วยเช่นกัน ซึ่งการสร้างสรรค์ (Created) หรือการประดิษฐ์ (Invented) ที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้บ่งชี้ให้เห็นว่า ประเพณีประดิษฐ์ยังคงถูกนำมาใช้อยู่ในปัจจุบันเพียงแต่ว่า การประดิษฐ์ดังกล่าวนี้ไม่ใช่การประดิษฐ์เพื่อต่อสู้กับผู้ถูกรานดัดกรณีของคนดำ ที่ต่อสู้กับคนขาว ในยุคสมัยของการล่าอาณานิคมในประเทศแอฟริกา (Terrence Ranger, 1983: 213) หากแต่ว่าประเพณีประดิษฐ์ ดังกล่าวกลับถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์บางอย่างทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง

² เพลินวาน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมา โดยมีลักษณะคล้ายหมู่บ้านย้อนยุคที่มีชีวิต(Eco Vintage Village) ที่มีทั้งร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านเสื้อผ้า ร้านขายขนม ร้านเหล้าในสมัยก่อน รูปแบบของหมู่บ้านนี้จะเป็นร้านค้าที่ทำจากไม้ ซึ่งทำให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในอดีตอีกครั้ง

³ เริ่มแรกของ เพลินวาน นั้นเกิดมาจากเจ้าของที่เป็นคนรักความเป็นไทยได้เดินทางไปประเทศต่างๆ มากมาย และเมื่อไปเที่ยวสถานที่แห่งหนึ่งที่ชื่อว่า Ramen Museum ที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพอไปเห็นแล้วรู้สึกเลยว่าอยากทำอะไรให้คนไทยได้มีอะไรที่เหมือนกับที่ญี่ปุ่นทำ ดังเช่นพิพิธภัณฑ์แต่จะให้อยู่ได้ดินนั้นคงเป็นไปไม่ได้ คงอยู่บนผิวดินนี้แหละ ประกอบกับแรงบันดาลใจอีกสถานที่หนึ่งคือ ดิสนีย์แลนด์ (Disney land) บางส่วนของบทสัมภาษณ์ ผู้ช่วย และ ผู้จัดการใหญ่ เพลินวาน สัมภาษณ์โดย ผู้เขียน เมื่อวันที่ 7 ก.พ. 2557 ที่ เพลินวาน

1. **ด้านเศรษฐกิจ** ประเพณีประติษฐ์ถูกใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยว ความที่ หัวหิน เป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติและไม่ไกลจากกรุงเทพฯ จึงทำให้หัวหินเป็นที่ดึงดูดของทั้งนักลงทุนและนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้หัวหินมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งทางเศรษฐกิจ ชุมชน และสังคม ความเจริญเติบโตดังกล่าวได้ส่งผลให้หัวหินของขยายตัวทั้งในแง่ของประชากรและนักท่องเที่ยว ทั้งนี้สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางสู่ประเทศไทยแล้วเดินทางไปหัวหิน นั้นแม้จะมีสัดส่วนไม่ถึง 10% ของนักท่องเที่ยวโดยรวมก็ตาม แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากที่มีจำนวน 1.97 ล้านคน ในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 2.40 ล้านคน ในปี 2554 และเพิ่มขึ้น เป็น 3.25 ล้านคน ในปี 2555⁴ ซึ่งในปีหนึ่งๆจะก่อให้เกิดเม็ดเงินสะพัดสู่ท้องถิ่นปีละกว่า 8,000 ล้านบาท⁵

การขยายตัวดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์บางอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นที่หัวหินและพื้นที่บริเวณใกล้เคียงมาก่อน กล่าวคือ ได้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะประติษฐ์(Man-made)เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2547-2557) แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งที่หัวหินและชะอำ ได้แก่ เพลินวาน ตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม สวิสชีฟฟาร์ม (Swiss Sheep Farm) ซานโตรินี (Santorini) และ เวนีเซีย (Venecia) เป็นต้น สถานที่ดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเพียงเพราะการประติษฐ์โดยลำพัง แต่ทว่าประเพณีหรือเทศกาลบางอย่างที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว (เช่น เทศกาลงานวัด) ก็ถูกประติษฐ์ขึ้นมาด้วยเช่นกัน ซึ่งประเพณีก็คือผลผลิตที่เกิดจากฝีมือของมนุษย์ (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2556: 285) ทั้งนี้สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและการเพิ่มขึ้นของจำนวนแหล่งท่องเที่ยวประติษฐ์นั้น จากการศึกษาพบว่ามีการขยายตัวที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ

⁴ ที่มา : http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1381247865

⁵ อ้างใน <http://www.sadoodta.com/content/ความเป็นมาของเมืองหัวหิน>

สิ่งที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่า ประเพณีประติฐฐิ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละแห่งนั้น ไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อการต่อสู้ ต่อรองหรือใช้เพื่อป้องกันการรุกรานดังเช่นในอดีต แต่เป็นการสร้างขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวทางการเมืองที่เกี่ยวเนื่องซึ่งการทางการเมืองถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของไทย แหล่งท่องเที่ยวประติฐฐิ์เหล่านี้มักพบได้ตามเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการเกิดขึ้นของ ตลาดน้ำ ซึ่งเกิดขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย การเกิดขึ้นของตลาดน้ำเหล่านี้ได้เกิดการรื้อสร้าง (Deconstruction) ทางความหมายใหม่ว่า ตลาดน้ำสามารถเกิดได้ทุกที่ไม่จำเป็นต้องเกิดที่ริมน้ำเสมอไป เช่น ตลาดน้ำหัวหิน ตลาดน้ำหัวหินสามพันนาม ตลาดน้ำสีภาค หรือแม้กระทั่งประเพณีงานวัดก็ไม่จำเป็นต้องไปจัดที่วัด จัดที่ไหนก็ได้เหล่านี้เป็นต้น สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงเพราะเหตุผลทางการเมืองเท่านั้นแต่ยังเกิดขึ้นเพื่อรองรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน

2. ด้านสังคม ประเพณีประติฐฐิ์ได้สะท้อนความเป็นไปทางสังคม ความแตกต่างทางสังคมที่เกิดขึ้นในสมัยปลายศตวรรษที่ 19 หรือต้นศตวรรษที่ 20 กับสังคมในปัจจุบันมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ กล่าวคือ สังคมในสมัยอุตสาหกรรมเป็นสังคมที่มุ่งเน้นการผลิตเป็นหลัก โดยเห็นว่าเป็นมนุษย์นั้นอยู่ที่การผลิต ดังนั้นสังคมสมัยอุตสาหกรรมจึงเป็นสังคมที่มุ่งแต่ทำงานโดยไม่ได้นำถึง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และความเป็นไปต่างๆ จึงทำให้สังคมสมัยนั้นมีความแตกต่างทางชนชั้นเป็นอย่างมากเกิดการเอารัดเอาเปรียบของนายทุน จนนำไปสู่เรื่องการต่อสู้ทางชนชั้นของ มาร์กซ⁶ โดยความแตกต่างดังกล่าวยังปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคมเรื่อยมา

⁶ โดย มาร์กซ มองว่า สังคมคือระบบโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางสังคม (Structure of social relations) อันประกอบไปด้วยโครงสร้างส่วนบน (Super structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) โดยที่โครงสร้างส่วนล่างเป็นตัวกำหนดโครงสร้างส่วนบน หรือที่เรียกว่า ใช้ระบบเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด (Economic determination) มาร์กซสนใจในเรื่องของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีพในสมัยนั้น โดยมาร์กซเรียกสิ่งนี้ว่า แบบวิถีการผลิต (Mode of production) อันประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่สำคัญได้แก่ 1. พลังการผลิต (Production Force) ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ 1.1 แรงงานมนุษย์ 1.2 เครื่องจักร (ซึ่งในทัศนะของมาร์กซแล้วเครื่องจักรถูกมองว่าเป็นแรงงานมนุษย์ที่ตายแล้ว) 1.3 เทคโนโลยี ส่วนที่ 2 เรียกว่า ความสัมพันธ์ทางการผลิต (Relation of production)

ทั้งนี้หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองได้สงบลง ประเทศต่างๆ ได้เข้าสู่ยุคแห่งการฟื้นฟูประเทศซึ่งกินเวลาราวหนึ่งทศวรรษโดยทางฝั่งยุโรปเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือประเทศอุตสาหกรรมเก่า (Old Industrial Countries) ทั้งยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกาอยู่ในกระบวนการปรับโครงสร้างการผลิตด้วยการลดทั้งการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labour-intensive Production) ไปสู่การผลิตที่ใช้เครื่องจักรเข้มข้น (Machine-intensive Production) เนื่องจากไม่มีแรงงานราคาถูกอีกต่อไป โครงสร้างการผลิตทางอุตสาหกรรมแปรเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าอุปโภค บริโภค (Consumer Goods) ไปสู่การผลิตสินค้าประเภททุน (Capital Goods) ที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงที่ซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นจึงทำให้เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นสังคมแห่งการบริโภค ซึ่งเราจะเห็นได้จากงานของ บาร์ตส์ (Barthes) ที่ชี้ให้เห็นผ่านบทความเรื่อง Myth Today (Barthes, 1996)

อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมการผลิตไปสู่สังคมของการบริโภคนั้น ดังกล่าวเริ่มแผ่ขยายไปทั่วโลกซึ่งรวมทั้งประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลดังกล่าวด้วยเช่นกัน (น่าจะมามาก่อนหน้าที่แต่ยังไม่มีความหลักฐานที่ปรากฏชัด) ทั้งนี้การเกิดขึ้นของกระแสของการบริโภคนั้นได้เกิดขึ้นไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านเศรษฐกิจ เช่น ด้านการบริโภค ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สำหรับด้านการท่องเที่ยวอันมีจุดเริ่มต้นที่ภาครัฐประกาศให้ปี พ.ศ.2530 เป็นปีท่องเที่ยวไทย ได้ก่อให้เกิดกระแสและการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก กล่าวคือการเกิดขึ้นของกระแสนิยมตลาดน้ำ ทั้งตลาดน้ำดำเนินสะดวก และตลาดน้ำอัมพวา ทั้งนี้เนื่องจากว่าตลาดน้ำอันเป็นเสมือนภาพที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนของสังคมไทยในสมัยก่อน แต่ปัจจุบัน (2557) นั้นสิ่งเหล่านี้เริ่มจางหายไปจากสังคมไทย ดังนั้นจึงเกิดกระแส

⁶ (ต่อ) ซึ่งเมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์หรือกระบวนการผลิตแล้วย่อมมิใช่เพียงแค่เรื่องของ “วัตถุ” เท่านั้นหากแต่จะหมายรวมถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในการผลิตนั้นด้วย อันประกอบไปด้วยกิจกรรม 4 ด้าน คือ 2.1 การผลิต (Production) 2.2 การแบ่งปัน (Distribution) 2.3 การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน (Exchange) 2.4 การบริโภค (Consumption) อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน, สหายธารแห่งนักคิดทฤษฎี : เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อการศึกษา, กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2553, หน้า 62-66

ของการนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้กลับคืนมาอีกครั้ง ดังเช่น กระแสเรื่องการโยยหาอดีตที่เกิดขึ้น ที่พยายามจะนำเอา วิถีชีวิต ชุมชน รวมไปถึง วัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่เคยเกิดขึ้นให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง จึงเกิดการประดิษฐ์พื้นที่เหล่านี้ขึ้นที่หัวหิน เช่น ตลาดน้ำหัวหิน ตลาดน้ำสามพันนาม หรือ เฟลีนวาน เป็นต้น สถานที่เหล่านี้ล้วนมีจุดร่วมประการหนึ่งคือการนำอดีตกลับมาสู่ปัจจุบัน ซึ่งดูเหมือนจะเป็นสาระสำคัญที่ทำให้แต่ละแห่งจำเป็นต้องมีส่วนที่เป็นอดีตของหัวหินแสดงให้เห็นอยู่ไม่มากนักน้อย ดังนั้น การนำเอา อดีต มาประกอบสร้างขึ้นเป็นเรื่องราวในปัจจุบันจึงเป็นการสะท้อนความเป็นไปบางอย่างทางสังคมที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

3. **ด้านการเมือง** ประเพณีประดิษฐ์บอกเล่าเรื่องราวและความเป็นไปทางประวัติศาสตร์และการเมือง หัวหิน นับได้ว่าเป็นเมืองที่มีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยสองพระองค์ คือ รัชกาลที่ 7 และรัชกาลที่ 9 กล่าวคือตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 ที่ได้ทรงสร้าง พระราชวังไกลกังวลเสร็จใหม่ๆ พระองค์ได้เสด็จมาประทับที่ หัวหิน ทุกปีในหน้าร้อน จนทำให้หัวหินมีความครึกครื้นและไม่เงียบเหงา ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้ทรงมีโครงการในพระราชดำริจำนวนมาก ทั้งที่ประจวบและเพชรบุรีซึ่งพระองค์ทรงเสด็จมาประทับที่พระราชวังไกลกังวลอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นภาพของสถาบันกษัตริย์จึงถูกผูกโยงกับความเป็นไปต่างๆ ของหัวหิน อย่างไรก็ตามเมื่อครั้งสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงสละพระราชอำนาจให้กับปวงชนชาวไทย โดยขณะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ก็ทรงประทับอยู่ที่วังไกลกังวลแห่งนี้ด้วยเช่นกัน “หัวหินในสมัยก่อนไม่ได้คึกคักเท่าสมัยนี้ หลังจากในหลวงรัชกาลที่ 9 ท่านได้ไปเยี่ยมเยียนราษฎร ทรงเห็นถึงความลำบากของอยู่ราษฎรก็ทรงมีพระราชดำริให้ทำโครงการต่างๆ ขึ้น ดังนั้นที่หัวหินและจังหวัดใกล้เคียงจึงมีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย หัวหินจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นและประชาชนก็เริ่มมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”⁷

⁷ บางส่วนจากการสัมภาษณ์ พลสิษฐ์ตา อินทร์พันธ์ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 7 ก.พ. 2557

ด้วยเรื่องราวที่เกิดขึ้นทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวจึงทำให้ภาพของ หัวหินถูกผูกโยงเข้ากับสถาบันรวมไปถึงกลุ่มชนชั้นสูงและชนชั้นผู้นำต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงทำให้ หัวหิน มีสถานะที่แตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล เช่น พัทยา ภูเก็ต และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ความเป็นประวัติศาสตร์ของพื้นที่เองก็ถูกนำมาประติษฐ์ขึ้นเพื่อสะท้อนให้เห็นความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ บริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เกิดขึ้นทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวและความเป็นไปที่เกิดขึ้นของหัวหินทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวที่ถูกนำมาประติษฐ์นั้นยังคงต้องอาศัยสิ่งที่เป็นต้นทุนบางอย่างที่เป็นต้นทุนทางประวัติศาสตร์เข้ามาเพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น แต่ทว่าต้นทุนดังกล่าวอาจไม่ใช่เป็นสาระสำคัญทั้งหมดดังเช่นกรณีของตลาดน้ำที่เกิดขึ้นที่หัวหิน ซึ่งหัวหินในอดีตแล้วไม่เคยมีตลาดน้ำมาก่อน ตลาดน้ำเองก็ถูกสร้างขึ้นมาใหม่ได้เช่นกัน ดังนั้น การประติษฐ์ที่เกิดขึ้นจึงเปรียบเสมือนการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ที่ดูน่าสนใจและน่าติดตาม

บทสรุป

สิ่งที่ผู้เขียนได้กล่าวมาทั้งหมดนี้นำไปสู่ข้อสรุปในงานชิ้นนี้ว่า แนวคิดประเพณีประติษฐ์ สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่หัวหินได้ทั้งในช่วงเวลา ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 กล่าวคือในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นการประติษฐ์ที่เกิดจากชนชั้นสูงหรือชนชั้นผู้นำ ซึ่งสองช่วงเวลาดังกล่าวมีความแตกต่างกับการประติษฐ์ที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษปัจจุบัน (พ.ศ. 2547-2557) ที่เป็นการผสมผสานด้วยการการหยิบยืมสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเป็นโลก(global) และ ความเป็นท้องถิ่น(Local) ซึ่งการผนวกรวมดังกล่าวนี้ได้อาศัยการผสมผสานทั้งความเป็นไทยและประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในพื้นที่ของหัวหินเป็นส่วนผสมเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้นเป็นการผสมผสานอย่างสร้างสรรค์(Created) นอกจากนี้การสร้างสรรค์

ดังกล่าวจะมีการชุดความหมายหรือการสร้างวาทกรรม (Discourse) ขึ้นมาใหม่ ซึ่งการสร้างวาทกรรมดังกล่าวนี้เองจะก่อให้เกิดการรื้อสร้าง (Deconstruction) และการสร้าง (Construction) ความหมายใหม่ให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ทำให้ผู้เขียนได้ข้อค้นพบใหม่ๆ จากการศึกษาและอธิบายเรื่องราวความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นผ่านพื้นที่ของหัวหินอันจะเป็นการขยายมณฑลความรู้เรื่องประเพณีประติมากรรมให้กว้างออกไปและยังก่อให้เกิดคุณูปการทางการศึกษา (Contribution) ต่อไปสำหรับผู้สนใจในประเด็นเหล่านี้

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน

นักศึกษาปริญญาเอก คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน. (2553). **สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี: เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2556). **ม(า)นุษย์โรแมนติค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- สรศัลย์ แผงสภา. (2539). **ราตรีประดับดาวที่หัวหิน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.
- สุกัญญา ไชยภาษี. (2539). **เที่ยวหัวหินถิ่นผู้ดี 100 ปีเมืองตากอากาศสยาม**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.

วิทยานิพนธ์

- เอกรินทร์ พึ่งประชา. (2545). **พระราหู: ประเพณีประติมากรรมแห่งวัดศิระทอง**, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สัมภาษณ์

เอก และ ตูน. (2557, 7 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย ธวรรณ์ นิธิพานันท์, ที่เพลินวาน.

พลิชฐ์ตา อินทร์พันธ์. (2557, 7 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย ธวรรณ์ นิธิพานันท์, ที่สำนักงาน ททท หัวหิน.

มนตรี ชูภู. (2557, 7 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย ธวรรณ์ นิธิพานันท์, ที่สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน.

Books

Barthes, Roland. (1972). **Mythologies**. Annette Lavers (trans). New York: Hill and Wang.

Hobsbawm , Eric and Ranger, Terrence. (1983). **The Invention of Tradition**. Cambridge: Cambridge University press.

Articles

Briggs, Charles L. (1996). "The Politics of Discursive Authority in Research on the Invention of Tradition", **Cultural Anthropology**. (435-469).

Buckser, Andrew . (1998). "Group Identities and the Construction of the 1943 Rescue of the Danish Jews", **Ethnology** 37. (209-226).

Buckser, Andrew . (1995). "Tradition Power and Allegory: Construction of the past in Two Danish Religious Movements", **Ethnology** 34. (257-272).

Ching Chan, Salina. (1998). "Politicizing Tradition: The Identity of Indigenous Inhabitants In Hong Kong", **Ethnology** 37. (51).

Web site

<http://www.thailand-china.com>, สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2557

<http://www.prachachat.net>, สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2557

<http://www.tourism.go.th>, สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2557

<http://www.sadoodta.com>, สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2557